

Variant de Gandesa: vint-i-cinc anys després, tot per fer

Hi ha injustícies que, per més conegudes i evidents que semblin, cal continuar denunciant. Pel que fa a les inversions de l'Estat a les Terres de l'Ebre, una de les injustícies més flagrants és la de les variants de Gandesa i Corbera d'Ebre.

El 25 de març del 2000, el BOE publicava la licitació de l'estudi informatiu de dos projectes viaris: l'Autopista AP-41 Madrid-Toledo i tres variants de la carretera N-420 que sumaven 13,4 km: la variant de Riudecols (4,5 km), la de Corbera d'Ebre (3,9 km) i la de Gandesa (5 km). Aquests estudis que havien d'estar enllestits en vuit mesos es van fer en set anys.

El 9 de març de 2007 s'aprova l'estudi informatiu de la variant de Gandesa. Dos mesos i mig abans, però, ja circulaven vehicles per l'autopista de Madrid-Toledo.

Mentre la variant de Gandesa encara esperava l'aprovació de l'estudi previ, es construïa una autopista de 57 km, que passava per onze termes municipals, amb un cost de 400 milions d'euros. Aquesta infraestructura incloïa nou enllaços, tres àrees de servei i un tram gratuït d'autovia (A-40) al nord de Toledo. En sis anys, ja ho tenien; mentrestant continuàvem esperant

les tres variants, amb un cost total molt menor (82 milions d'euros).

El gener de 2008 es licitava la redacció del projecte de la variant de Corbera d'Ebre i, al març, el de Gandesa. Durant la primera dècada del segle, els pressupostos generals de l'Estat incloïen partides milionàries per a aquestes obres. El senador republicà Pere Muñoz denunciava que, el 2009, la variant de Corbera comptava amb 4 milions d'euros i la de Gandesa amb 3,2 milions, però no se n'havia executat ni un sol euro. Amb els anys, les partides es van reduir fins a desaparèixer completament el 2016.

Precisament aquell any, Miquel Aubà, exalcalde de Gandesa, esdevenia senador per Esquerra Republicana. La seva primera iniciativa al Senat va ser presentar preguntes al govern espanyol sobre la tramitació de les variants i també va impulsar una moció per establir un calendari d'execució i dotació pressupostària, però no va prosperar.

L'any 2018, davant la inacció del govern espanyol, Aubà va registrar vint-i-una preguntes per saber quants diners dels pressupostats s'havien acabat executant en realitat, entre els anys 2000 i 2017. La

resposta, demolidora. En disset anys els governs del PSOE i PP s'havien gastat: 334.175,36 € per a la variant de Gandesa i 354.818,63 € per a la de Corbera d'Ebre. Unes xifres irrisòries que evidencien el menyspreu cap al nostre territori.

Aquesta deixadesa va provocar que, el gener de 2012, les declaracions d'impacte ambiental de les variants caduquessin. O, més ben dit, es deixessin caducar.

Curiosament, aquell mateix any, l'AP-41 Madrid-Toledo es declarava en concurs de creditors i, el 9 d'abril de 2021, era rescatada per l'Estat amb un cost de 45,6 milions d'euros.

A principi de 2018, res no havia canviat. Llavors Aubà va presentar una moció per actualitzar les declaracions d'impacte ambiental de les variants, però el PP la va tombar. Quan al setembre d'aquell any el PSOE va entrar al govern, el nou secretari d'Estat d'Infraestructures, Pedro Saura, es va comprometre a iniciar-ne l'actualització immediata. Dos anys després, el febrer de 2020, Aubà hi insistia per accelerar els tràmits.

El gener de 2022, la diputada republicana Norma Pujol preguntava per escrit sobre el calendari

d'actualització de la declaració d'impacte ambiental de la variant de Gandesa. Quatre anys després del compromís del PSOE, no s'havia fet res. A més, calia actualitzar el projecte a la normativa vigent, perquè havia quedat desfasat.

Durant els darrers anys, l'única variant amb alguna celeritat ha estat la de Gandesa. La senadora Vanessa Callau també reclamà avenços, i el 7 de març de 2023, el BOE anunciava la licitació del projecte de traçat i construcció. El maig de 2024, el senador Jordi Gaseni preguntava al govern pel calendari d'actuacions a fer. La resposta indicava que, el setembre de 2023, s'havien iniciat els tràmits d'actualització i s'havia formalitzat el contracte de serveis per a la redacció del projecte. Tot i això, un any i mig després, encara no està enllestit.

Així, un quart de segle després de la primera publicació al BOE de les variants de Corbera d'Ebre i de Gandesa, és a dir, després de 14 anys i mig de govern del PSOE i 10 anys i mig de govern del PP, estem igual que el primer dia. Durant tots aquests anys, malgrat haver-hi projectes i pressupost per iniciar les obres de les variants, la desídia i el menyspreu dels governs del PSOE i

Albert Salvadó
president de la Federació de l'Ebre
d'Esquerra Republicana de Catalunya i
diputat al Parlament

PP cap a la Terra Alta i les Terres de l'Ebre ho ha impedit.

Esquerra Republicana de Catalunya ha treballat incansablement per fer realitat aquestes variants, presentant esmenes als pressupostos, mocions, preguntes i interpellacions. Ho continuarem fent perquè estem compromesos amb la gent i el futur de les Terres de l'Ebre.

Sempre ho hem fet i, massa sovint, ho hem fet sols. La gent de Gandesa i la Terra Alta mereix ser tinguda en compte pels governs espanyols. Esperem que, algun dia, no calgui lluitar tants anys per projectes tan necessaris.

25 anys després, encara està tot per fer.